

Интервю с Маршал Говиндан (Сатчитананда)

Сиддханта, Адвайта и Йога

Маршал Говиндан (също познат като **Сатчитананда**) е ученик на Бабаджи Нагарадж (прочутия хималайски учител и основоположник на Крия Йога) и на неговия късен последовател Йоги С. С. Рамая. Той практикува Крия Йога на Бабаджи интензивно от 1969 до сега, включително пет години в Индия. От 1980 той е зает с изследването и публикуването на писанията на Йога Сиддхите. Той е автор на бестселъра *Бабаджи и Крия Йога Традицията на Осемнайсетте Сиддхи* (сега публикувана на 15 езика); на първото международно издание на *Тирумандирам: Класика на Йога и Тантра; Крия Йога Сутри на Патанджали и Сиддхите и Мъдростта на Исус и Йога Сиддхите*. От 2000 година насам, той спонсорира и ръководи екип от седем учени в Тамил Наду, Индия в широко мащабен проект, ангажиран със запазването, транскрипцията, превода и публикацията на цялостната литература, свързана с Йогата на Осемнайсетте Сиддхи. Този проект издава шест публикации, между които *Тирумандирам* в десет тома през 2010.

Сиддханта, Адвайта и Йога

Интервю с Маршал Говиндан (Сатчитананда)

Всички права запазени Маршал Говиндан © 2014

съдържание

Въпрос: Защо решихте да дадете това интервю? Каква е целта му?	3
Въпрос: Каква е връзката между Сиддханта, Адвайта и Йога?	3
Въпрос: Какво е <i>Сиддханта</i> ?	3
Въпрос: Защо Сиддханта е „нова“?	6
Въпрос: Какво казва Сиддханта за душата и нейната връзка с тялото?	8
Въпрос: Каква е концепцията на Сиддхите за Бог?	9
Въпрос: Каква е целта на Сиддханта?	10
Въпрос: Как според Сиддханта се постига освобождение от оковите на душата и порядките на природата?	11
Въпрос: Каква е причината за човешкото страдание и как да го преодолеем?	12
Въпрос: Каква е разликата между „монизъм“ и „не дуализъм“ (адвайта); „дуализъм“ (двайта) и плурализъм (теизъм)?	13
Въпрос: Защо тези разграничения са важни?	13
Въпрос: Какво е мая и защо Сиддханта се смята за Монистичен Теизъм?	15
Въпрос: Какво е „просветление“ и каква е връзката му с този разговор?	17
Въпрос: Защо казахте в началото на това интервю, че Сиддханта започва там, където Адвайта завършва?	19
Въпрос: Защо Сиддхите не смятат себе си за специални и поради това не оставят почти никакви детайли за личния си живот?	21
Въпрос: Какво е значението на <i>сиддхите</i> или йогическите чудотворни способности?	22
Въпрос: Каква е връзката между Крия Йога на Бабаджи и Сиддханта?	23
Въпрос: „Пътеката с пет разклонения“ на Крия Йога на Бабаджи ми напомня на различните Йоги препоръчани от Шри Кришна в <i>Бхагавад Гита</i> , съответстващи на собствената природа (<i>свабхава</i>).	24
Въпрос: Защо практиките на Сиддхите са пазени в тайна, след като са толкова благотворни? Защо са преподавани по време на посвещения?	25
Въпрос: Какво е значението на човешкото тяло във връзка с духовното развитие?	26
Въпрос: Какво е Нео-Адвайта и защо тя предизвиква полемики?	27
Въпрос: Защо е важно да разберем Сиддханта, Адвайта и Йога?	30

Въпрос: Защо решихте да дадете това интервю? Каква е целта му?

Отговор: Ако искате да знаете какво е истинско и да избегнете страданието, вие трябва да зададете някои фундаментални въпроси: Съществува ли Бог? Ако е така, как мога да Го позная? Имам ли душа? Защо съм роден? Какъв е смисълът на живота ми? Защо има страдание в света? Целта на това интервю, причината да го направя, е да помогна на читателя да достигне по-добро разбиране на някои от отговорите на тези въпроси, от гледна точка на духовните традиции, които са ме информирали по духовния ми път. Повечето западни търсачи не познават тези духовни традиции и техните изисквания. Думите не могат да разкрият истината, но някои думи могат да посочат към нея, могат да накарат човек да я зърне и после той трябва да отиде отвъд думите в тишината, за да ги осъзнае вътрешно чрез тъждественост. Това е подходът на всички духовни традиции. Духът няма форма и не може да бъде обхванат с думи, а само с тишина. Човек обаче не трябва да прави грешката, която много западни търсачи правят днес. В бързината си да станат „просветлени“ те пренебрегват и отхвърлят тези въпроси. Духовността не означава „анти-интелектуалност“. Тя не означава, че човек трябва просто да намери най-ефикасната техника, или най-добрия учител, или да избяга от света.

Въпрос: Каква е връзката между Сиддханта, Адвайта и Йога?

Отговор: Моят учител Йоги Рамая казваше, че *Сиддханта* започва където *Адвайта* завършва и, че Крия Йога на Бабаджи е практическа дестилация на *Сиддханта*. Но преди да отговоря на този въпрос, ще трябва да обсъдя всяка една от тях.

Въпрос: Какво е *Сиддханта*?

Отговор: „*Сиддханта*“ са ученията на индийските Йогически или Тантрически адепти, познати като „Сиддхи“, или усъвършенствани учители тези, които постигнали определено ниво на съвършенство или божествени сили, познати като „*сиддхи*“¹. Освен „Сиддхите“ свързани с Тибетския Будизъм, те били и мистици, които наблюдавали на Кундалини Йога за да реализират потенциалната си божественост на всички нива на съществуване. Те осъждали институционалната религия, с акцента ѝ върху преклонението пред храмовете и идолите, ритуалите, кастовата система и упованието върху писанията. Те учили, че личното преживяване е най-надеждния и достоверен източник на познание и мъдрост и, че за да постигне тези човек трябва да се обърне към фините измерения на живота чрез Йога и медитация. Повечето им писания датират от преди 800 до 1600 години, до Втори век сл. Хр. *Анта* означава „окончателен край“. *Сиддханта* означава окончателен край, завършване, или целите на Сиддхите (съвършените учители). Терминът също идва от *читта* и *анта*, означаващи, че това е края на мисловната способност и следователно последното заключение, достигнато в края на мисленето. Докато Сиддхите съществували в цяла Индия и дори Тибет, традицията, към която ние принадлежим и тази, чиято литература сме проучвали, превеждали и публикували от '60-те до сега е от Южна Индия и е позната като „*Тамилска Крия Йога Сиддханта*“. Писанията на Тамилските Йога Сиддхи са под формата на поеми, на местния диалект, вместо на Санскрит, използван

¹. В текста със „*сиддхи*“ се обозначават чудотворните способности, докато „*Сиддхи*“ усъвършенстваните учители.

само от най-висшата каста на свещениците Брахмини които им се противопоставяли. Никъде в трудовете си те не възхваляват каквито и да било божества. Теологически техните учения могат да бъдат квалифицирани като „монистичен теизъм“. Те не се опитват да създадат философска система или религия. Те се стремят да предоставят практически учения, по-специално свързани с Кундалини Йога за директно осъзнаване на истината и за това, което трябва да бъде избегнато по духовния път.

Сектантската принадлежност не е от значение за Сиддхите. Те се чувстват добре сред хора от всички вери. Техния подход към истината е първо да я преживеят в *самадхи* (мистическото единение на когнитивно поглъщане) и след това постепенно да и се отдадат изцяло, докато тя не стане постоянното им съзнание в състоянието на просветление. Техният подход не включва опити за изграждане на философски или религиозни системи на вярвания. Поемите на Сиддхите не показват следи от споделени становища или колективно мислене. В тяхната „отворена философия“ всички изрази на истината са оценени. Техните поеми и песни не проповядват никакви доктрини; те само предлагат ръководство, чрез което аспирацията към интуитивно, лично и дълбоко осъзнаване на Божествената истина може да бъде осъществена.

Сиддхите обаче използват твърд народен език, чиято цел е чрез шок да извади хората от конвенционалния им морал и егоистична измама. Те използват обикновен диалект вместо Санскрит с цел да докоснат слушателите си. Те призовават слушателите си да се бунтуват срещу претенциозните безсъдържателни общоприети вярвания и практики, като поклонението в храмовете и ритуалите, кастите и молбите под форма на молитви. Те учат, че в определен етап, когато отдаването на егото изцяло обземе интелектуалния план на съществуване, личното преживяване, а не писанията, се превръща в основния авторитет на нечия истина. Сиддха е свободен мислител и революционер, който отказва да си позволи да бъде увлечен от догма, писание или ритуал. Сиддхата е радикален в истинския смисъл на думата, защото лично е отишъл до „корена“ на нещата.

Осемнайсетте Тамилски Йога Сиддхи (Музей Сарасвати Махал, Танджор, Индия)

Сиддха Тирумудар, автор на Тирумандирам (Стенопис в храма Натараджа в Чидамбарам, Индия)

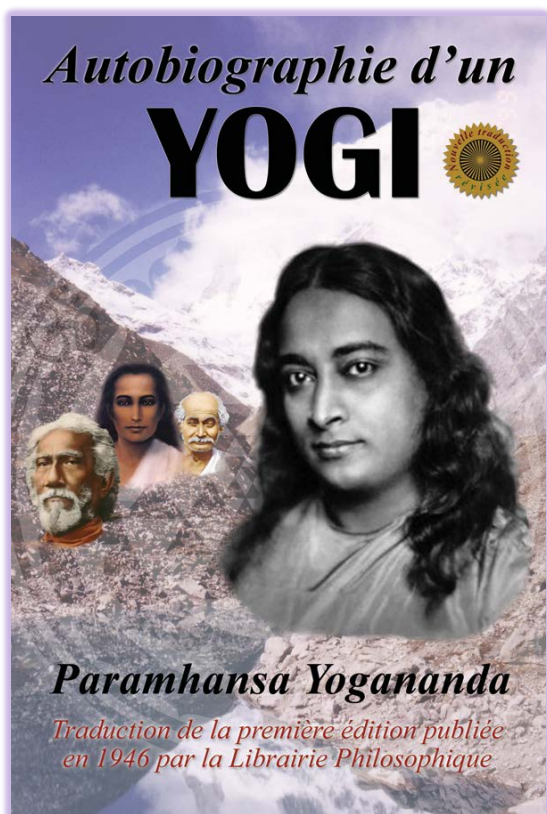
Тамилски Йога Сиддхи, Крия Йога Ашрам, Канадукатан, Тамил Наду

Въпрос: Защо Сиддханга е „нова“?

Отговор: Тирумугар, вероятно най-старият от Тамилските Йога Сиддхи, твърди в неговия *Тирумандирам* (5-ти век сл. Хр.), че разкрива „нова Йога“ (нава йога), съдържаща всички елементи споменавани като „кундалини йога“ от Сиддхите по-късно и която ще донесе пълна трансформация на човешкото състояние, включително и човешкото тяло. По време на първото хилядолетие на сегашната ера, Сиддхите изобретили Кундалини йога, като мощен начин за Саморелизация (самадхи). Тя е продукт на техните експериментални усилия да намерят по-ефективен начин да познаят истината, отвъд тежко интелектуалния, ритуален, набожен или аскетичен път и да трансформират човешката природа. Тя е „нова“ днес, защото *Тирумандирам* и писанията на Осемнайсетте Тамилски Сиддхи бяха непознати отвъд тамилско говорещите Индия и Шри Ланка, докато не бяха преведени от нас. Също така те са били пренебрегвани или неразбрани от Тамилските учени и пандити заради умишлено неясния „смътен език“. Тъй като Сиддхите осъждали ортодоксалните Брахмини пандити и свещеници, те си спечелвали гнева на членовете на тази общност. Брахманите ги заклеявали като магьосници, или по-лошо. В следствие на това, техните писания не били запазени в институционални хранилища като храмове или ръкописни библиотеки, а само в наследствени семейства на лекари (*Сиддха Вайдхи*), които пазели техните писания в тайна и ги прилагали за медицински цели. Заради широко разпространеното непознаване на техните учения и честото асоцииране на Сиддхите с „магьосници“ от страна на ортодоксалната общност, доскоро те не бяха почитани от някои кръгове в индийското общество. Мога ярко да си спомня саркастичния и емоционален отговор на един известен учител по Веданта, прославен Свами и член на Брахминската общност, чиито майчин език беше тамилски, когато през 1986 го запитам за мнението му относно писанията на Тамилските Йога Сиддхи. Също така си спомням типичния отговор на много хора от Северна Индия, когато им споменавах, че нашият гуру е Бабаджи Нагарадж. Ако те бяха чели „Автобиография на един Йогин“ те питаха :“Той още ли е жив?”

Ако не я бяха чели и ние им казвахме, че той е жив от векове, те казваха нещо като: „О, той сигурно има много лоша карма, за бъде принуден да остава в този свят на страдание толкова дълго.“ Дори и водещите членове на други линии на Крия Йога традицията са били неспособни да оценят „новото“ по отношение на Бабаджи и Сиддхите. Шри Юктешвар казва за Бабаджи: „Той е отвъд моето разбиране.“ Това означава, че състоянието му не може да се впише в парадигмата на Веданта, в която той се е обучавал. Йогананда и други са могли да си го представят само като „аватар“, инкарнация на Самия Бог и „Христо подобен“, въпреки това, че Бабаджи никога не се е окачествявал с подобни определения. В Автобиографията си на първата страница от главата, която представя Бабаджи на читателя, Йогананда споменава, че както Сиддха Агастияр той е жив в продължение на хиляди години.

Йогананда не успява да разбере колко близки са били тези Сиддхи и това, че както Агастияр Бабаджи е човешко същество, което е станало Сиддха, не Бог, който е станал *аватар*. Аватарите са изключително редки. За тях не се споменава в Шайва традицията, а само във Ваишнава традицията, с десетте си последователни аватари, между които Рама и Кришна. Всички тези отговори отразяват гледни точки, които са ограничени от философската перспектива на говорещия, било то Веданта, Самкия, Християнска или Ваишнава.

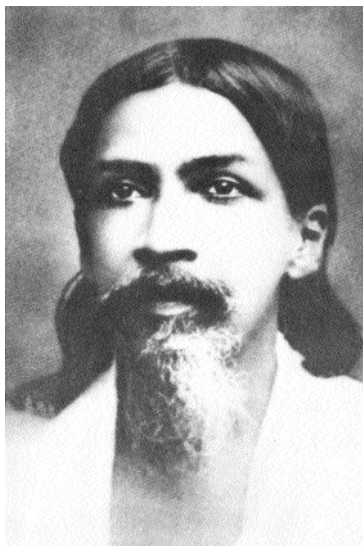

Корицата на публикацията ни „Шри Юктешвар, Бабаджи, Лахири Махасая, Йогананда“

Сиддха Агастияр

Шри Арубиндо бил един от малкото мъдреци на модерните времена, които можели да оценят кои са били Сиддхите, включително Тирумолар, Бабаджи и Рамалинга.

Шри Арубиндо (1872 – 1950)

Въпрос: Какво казва Сиддханта за душата и нейната връзка с тялото?

Отговор: Всяка метафизика трябва да изследва три неща: Бог (*Пати*), душа (*пасу*), света (*пасам*) и тяхната взаимовръзка. Тялото е разбира се част от света. Сиддханта, както е развита в Тамилската литература на южна Индия учи, че чрез еманация от себе си, Бог Шива е създал всичко – света, всички неща в света и всички души. Всяка душа е предопределена в края на краищата да се слее в **адваитично единение с Него**, точно както река се влива в морето, или вълна възниква и се връща в океана.

Бог Шива създал и непрекъснато създава, запазва и отново поглъща всички неща, излъчвайки от себе си индивидуалната душа на човека, всички светове и техните съставки. Той е Началото и Края, Твореца на Съществуването. Той е едновременно материалната и действената причина и Неговият акт на манифестиране може да бъде сравнен с искрите, породени от огъня или пък плодовете, появяващи се от дърво.

Индивидуалната душа: е в същността си *сам чит ананда* - битие, съзнание, блаженство, или безусловна радост. Същността на душата не е различна от тази на Бог. Тя не е нещо, или предмет. Тя е Виждащият, а не Вижданото. Тя е субект. Тя е лъчисто същество от светлина *ананда мая коша* и е създадена, еволюира като привидно отделно същество и в крайна сметка се слива в неразграничим съюз и единство с Бог Шива, чието единство може да бъде наречено идентичност.

Но монистичната Сиддханта също така учи, че душата е временно различна от Бог. Тази разлика съществува във връзка с идентичността на душата, не същността и. Душата - *анандамая коша*, съставена от чиста светлина, е създадена и ограничена. Тя не е Всеомогъща и Всепроникваща в зачатията си. Тя е по-скоро ограничена и индивидуална,

но не несвършена. Това е причината за еволюцията. Това е целия смисъл на *самсара*, на циклите на раждане и смърт - да се отведе тази индивидуална душа към зрялост. Разбира се, различните способности на ума, възприятието, разграничаването, които не са душата, а които „заобикалят“ душата, са дори още по-ограничени и би било безразсъдство да се приравняват тези с Бог Шива, да се казва че те са същите като Него. В крайна сметка, след много прераждания и допълнителна еволюция, която следва земното съществуване, тази душа се слива с Бог Шива. Това сливане се казва *вишиваграса*. Тогава, разбира се, душата не може да каже дори „Аз съм Шива“, защото няма „аз“, които да направи това твърдение. Има само Шива.

Светът и душата реално са само различни форми на Самия Шива, обаче Той надминава творението си и не е ограничен от него. Също така, светът и душата не могат да бъдат независими от Бог - факт, който изяснява, че те са еволюти, а не вечни същности. Когато светът и душата са погълнати в Неговата Божествена Форма, във времето на *махапралая* – края на космическия творчески цикъл, всичките три *мали* (*анава, карма и мая*) са премахнати чрез Неговата милост и душата престава да съществува, като индивидуалност. Тя губи своята изолираност чрез единение и осъществяване в Шива. След *махапралая*, единствено Шива съществува, докато съществуването не излезе от него в пореден космически цикъл.

Въпрос: Каква е концепцията на Сиддхите за Бог?

Отговор: Те споменават Бог като „Шивам“, без ограничения и атрибути. Шивам е граматически и философски безлична концепция. Както Сиддхите казват, идеалното име на Шива е „То“ или „Онова“ „Такова“ или Парампарам. „Сила“, абсолютно Битие Съзнание и Блаженство: *сат чит ананда*. **Шивам не е персонален Бог. Той е практика, той е вход. Той е основополагащо съзнание или осъзнаване. Постигането на осъзнаване или Шива съзнание е мукти или освобождение.** Въпреки факта, че Тирумулар говори за религиозния аспект на Бог, той вярва във Върховната абстракция, „Великото Единство“. Неговият израз за това е *тани-урра-кевалам* (*мандирам* 2450). По-задълбочено изучаване на концепцията на Шива би разкрило, че тя се е разделила на два пътя на Индийската мисъл, единият теистичен с лично набожно отношение с Бог, основано на метода на бхакти, а другия Тантрически, т. е. Абсолютен, основан на Кундалини Йога и гияна. Бхакти метода е плуралистичен, отразен от школата Шайва Сиддханта, а абсолютния метод е монистичния, отразен от **Тирумандирам**.

В poemите си те споменават петте космически действия на Шивам, като Неговия блажен танц, чрез неговата Шакти, енергия, породен от любовта му към душите.

1. Създаване: на света, за да се предостави на душите възможност да развият. мъдростта си и в крайна сметка да осъзнаят единството си в разнообразието;

2. Опазване: докато душите се оплитат в невежество, илюзия и карма, те са защитени и подкрепяни, като различни средства и взаимоотношения са използвани за тяхното наставление;
3. Разпадане: когато душите са премахнати от прераждане в този свят, те получават временен отдиш от страданието в света, по време на който те се готвят за следващото си прераждане;
4. Помрачаване: силата, която забулва Единството на душата с Шива и която принуждава душата да търси мъдростта, Истината, отвъд воала на умствената илюзия *мая*;
5. Милост: премахването на трите окови или недостатъци на душата: невежество, заблуждение и карма. В същност милостта и любовта на Шивам към всички души е дарявана чрез всички пет космически действия, помагайки на всяка душа да достига до зрялост, водейки я към освобождение;

Чрез космически цикли на инволюция и еволюция, този танц продължава през еони от време. Неговото крайно предназначение остава мистерия, до момента, в който душата е освободена и се съедини с тайния Аз - Шивам.

Въпрос: Каква е целта на Сиддханта?

Отговор: Според Тамилските Сиддхи или реализирани души, крайната цел на живота е „пълно отдаване“, което включва осъзнаването на *веттивели* „необятното сияйно пространство“, космическо съзнание и в следствие прогресивната трансформация на човешката ни природа на всички нива в божествено тяло или *дивия деха*.

Т Тамилските Сиддхи разчитат на индивидуалното усилие за постигането на освобождение, както и на Божествената Милост. Това усилие, този стремеж е представен чрез триъгълник, сочещ нагоре; милостта е представена чрез триъгълник сочещ надолу. Тяхната комбинация, два пресичащи се триъгълника формира основата на най-важната им янтра - геометричен обект за концентрация и интеграция на духовното и материалното нива на съществуване. Сиддхите настояват върху важността на Тантрическата Йога като начин за постигане на свобода и безсмъртие в този свят, вместо в някой небесен задгробен живот. Освобождение или *мокша* или *виду* (на тамилски) е мистическо състояние споменавано като *Йога-Самадхи* от Тирумугалар.

В Йогическо Самадхи е безкрайното пространство.

В Йогическо Самадхи е безкрайната светлина.

В Йогическо самадхи е всемогъщата енергия.

Йогическо Самадхи е това което сиддхите обичат. (мандирам 1490)

То не е свобода или освобождение от цикъла на инкарнация, а свобода или освобождение от *малите* (трите недостатъци или окови на човешката душа), които я обвързват като три нишки във въже и ограничават присъщите и свойства на *сам чит ананда*::

1. *Анава*: Неведение относно истинската си идентичност и произлизащият от нея егоизъм;
2. *Карма*: последствията от минали действия, думи или мисли;
3. *Мая*: заблуждение, включващо и неговите действащи сили: непълно познание, желания, време и съдба;

То е също и свобода от *гуните*, порядките или съставните части на природата.

1. *Раджас*: принципът на динамизъм, който е стимулиращ, мобилен, активен;
2. *Тамас*: принципът на инерция, който е тежък, ленив, изморителен, колеблив, объркващ;
3. *Саттва*: принципът на баланс или яснота, който е спокоен, изясняващ, мъдър, познание;

Въпрос: Как според Сиддханта се постига освобождение от оковите на душата и порядките на природата?

Сиддхите предписвали директно действие за пречистване на недостатъците, за освобождаване от оковите. То включва всичките елементи на Кундалини Йога, с нейното наблягане върху мощни дихателни упражнения, мантри и отварянето на психо-енергийните центрове - чакрите, както и Класическа Йога, с акцент върху култивирането на безпристрастие, „изоставянето“ на привързаности и отвращения. Класическата йога е позната като Йога на осемте разклонения: обуздаване на социалното си поведение, спазването на самодисциплина, практиката на *асани* и *пранаяма*, контрол над сетивата, упражнения за концентрация, медитация и *самадхи* или когнитивно поглъщане. Кундалини Йога се основава върху признаването на факта, че съзнанието следва енергията и енергията следва съзнанието. Чрез контролирането на едното се контролира другото. Така че, ако например умът ви е толкова разпилян или неспокоен, че не можете да медитирате, вие трябва първо да практикувате йога пози и дихателни упражнения за да успокоите и контролирате ума. *Чрез изоставянето на желания и страхове човек също премахва енергийните блокажи в надите (енергийните канали) и чакрите (психо-енергийните центрове)*. Медитацията пречиства замърсяванията на егоизма и съпровождащите го желания и страхове, както и белезите на карма и заблуждението. Но те са изкоренени напълно единствено чрез многократно завръщане към източника, в състоянието познато като *самадхи*, където човек осъзнава тъждеството си с това, което е отвъд имена и форми. Безкористното служене (карма йога) е също предписвано като

начин за преодоляване на егоизма и неутрализиране на последствията от минали действия (карма).

Човешката природа винаги е предмет на играта на *гуните*: *тамастичната* инерция и *раджастичните* страсти непрекъснато заплашват *сатвичната* личност. Дори и ума на мъдрец може да бъде подведен от сетивата и сродните им *самскари* или навици. Съвършената сигурност може да бъде намерена като човек се установи в нещо по-висше от саттвичните качества на покой и разбиране: в духовния Аз – това, което е отвъд природата и нейните три форми.

За разлика от *тамастичните* и *раджастични* личности, чиято свобода е характеризирана с изолираност или самотно отдалечение от другите, **Самореализираната личност намира Божественото в себе си както и във всички живи същества**. Тя интегрира в равенство и единство познанието, действието, любовта и йогическите пътища на *Гияна*, *Карма* и *Бхакти*. Осъзнавайки единството си с всичко в духовното измерение, нейното безпристрастие е изпълнено със симпатия. Човек вижда всичко като себе си и стремежа му не е самотното му спасение. Той дори поема страданието на другите и работи за освобождението им, без да бъде подчинен на това страдание. Желаете да споделят радостта си с всички, подобни свободни души възплъхват учението на Сиддхите наречено *арупадай* „показването на пътя на другите“ (това, което трябва и не трябва да бъде правено). Сиддхата, или усъвършенствания се мъдрец е винаги ангажиран безпристрастно в правенето на добро на всички същества, превръщайки това в свое занимание и наслада (Бхагавад Гита стих 25). Съвършеният Йоги не е усамотен човек, разсъждаващ върху Аза в изолирана кула от слонова кост. Той е многостранен универсален работник, действащ за доброто на света, за Бог в света. Тъй като такъв усъвършенстван Йоги е *бхакта*, обичаш Божественото, той вижда Божественото във всеки. Той е също така *карма йоги*, защото действията му не го отвличат от блаженството на единството. Като такъв, той вижда, че всичко изхожда от едното и всичките му действия са насочени към Едното.

Въпрос: Каква е причината за човешкото страдание и как да го преодолеем?

В Йога Сутрите, Сиддха Патанджали описва *клештите* или причините за страданието:

1. Неведение относно истинската ни същност - душата *сат чит ананда*, виждането на временното като трайно, нечистото като чисто, болезненото като удоволствие и не Аза като Аз;
2. Егоизъм, породен от невежеството, навика на идентифициране с това, което не сме: физическия комплекс на ума и тялото, неговите сетива и мисли;
3. Привързаност - придържането към това, което доставя удоволствие;
4. Отвращение - придържането към страданието, страха и нехаресването;
5. Привързаността към живота, или страха от смъртта;

Патанджали ни казва, че във фината си форма тези причини за страданието са изкоренени с проследяването им до източника чрез многократното връщане в различни стадии на Самадхи. В активната си форма те са унищожени чрез медитация. *Йога Сутри II.3-11*.

Той казва, че практиката на „Крия Йога“ има за цел отслабването на тези причини за страдание и култивирането на когнитивно поглъщане (*самадхи* или Самореализация).
Йога Сутри II.2

Сиддха Патанджали (Стенопис в храма Натараджа в Чидамбарам, Индия)

Въпрос: Каква е разликата между „монизъм“ и „не дуализъм“ (адвайта); „дуализъм“ (двайта) и плурализъм (теизъм)?

Определения на Монизъм и Плурализъм:

Речникът на Уебстър определя монизма като „доктрина твърдяща, че има само една основна субстанция или принцип, че реалността е органично цяло, без самостоятелни части“. Това е противоположно на дуализъм „теорията, че света е съставен от два несъкратими елемента (материя и дух) или ... доктрината твърдяща че има две взаимно противодействащи принципа на вселената - добро и зло“.

Плурализмът е дефиниран като „теорията, че реалността е съставена от множество основни същества, принципи или субстанции“

Въпрос: Защо тези разграничения са важни?

Отговор: Това са фини разграничения, които може да не изглеждат свързани с ежедневноното ни религиозно преживяване. В следствие на това ние може да бъдем склонни да отхвърляме подобни въпроси, окачествявайки ги като интерес само на теолози, *сатгуру*, *свами*, *йоги* и философи. Те обаче са в същинското ядро на религията и не могат да бъдат разглеждани като тривиални. Те влияят на всички, защото дефинират различни възприятия на природата на душата (и следователно на нас самите), на света и на Бог. Те

предлагат различни духовни цели: или да се слеem напълно и завинаги с Него (състояние което надминава дори състоянията на блаженство), или да останем завинаги отделени от Бог (макар и това разделение да е виждано позитивно като безкрайно блаженство). Едната гледна точка - монизмът е единство в тъждествеността, в което възплътената душа, *джива* всъщност е и се превръща в Бог (Шива). Другата гледна точка, плурализмът е единство в двойствеността, две в едно, в която душата се радва на близостта си с Бог, но остава завинаги индивидуална душа; или три в едно, защото третата същност - светът или *пашиа* никога не се слива с Бог (дори и частично).

Нещо повече, в зависимост от това коя от тези гледни точки човек възприеме, светът изглежда различно. Недуалистът (адвайтин), вижда света като „нереален“ илюзорен и следователно незначителен. Той избягва въвличането в светските дела, които са отхвърлени като илюзорни. Няма Бог. Няма душа. Тя не е нито теистична нито атеистична. Тя е монистична, означавайки, че има само Едно. Има само една реалност, назовавана Брахман, безлично „Това“. Целта е *мокша*, свобода от илюзията (мая), която не позволява на човек за осъзнае, че съществува само Едно. Със събуждането от илюзията на мая, той постига продължително осъзнаване на недualiстичната реалност. Предписаните методи включват „Самоизследване“ или „Помнене на Аза“. Това може да включва съзерцанието на фрази като „Кой съм аз?, „Аз съм това“ или „Аз съм Брахман“, както и изучаването на *Упанишадите* (Веданта коментари на *Ведите*). То може също така да включва полагането на обет за отричане в манастирски орден, като например *Дасами*, свами ордените основани от водещия тълкувател на Адвайта Ади Шанкарачария през 9ти век сл. Хр.

Нещо повече, в зависимост от това коя от тези гледни точки човек възприеме, светът изглежда различно. Недуалистът (адвайтин), вижда света като „нереален“ илюзорен и следователно незначителен. Той избягва въвличането в светските дела, които са отхвърлени като илюзорни. Няма Бог. Няма душа. Тя не е нито теистична нито атеистична. Тя е монистична, означавайки, че има само Едно. Има само една реалност, назовавана Брахман, безлично „Това“. Целта е *мокша*, свобода от илюзията (мая), която не позволява на човек за осъзнае, че съществува само Едно. Със събуждането от илюзията на мая, той постига продължително осъзнаване на недualiстичната реалност. Предписаните методи включват „Самоизследване“ или „Помнене на Аза“. Това може да включва съзерцанието на фрази като „Кой съм аз?, „Аз съм това“ или „Аз съм Брахман“, както и изучаването на *Упанишадите* (Веданта коментари на *Ведите*). То може също така да включва полагането на обет за отричане в манастирски орден, като например *Дасами*, свами ордените основани от водещия тълкувател на Адвайта Ади Шанкарачария през 9ти век сл. Хр.

Плурализмът е това, което намираме в теистичните религии, като монотеистичните религии на Запада (Християнство, Ислям и Юдейство) и дуалистичните традиции на Веданта (тази на Рамануджа ачария и Мадучария) и Шайва Сидхантата плуралистичната реалистична философия на Мейкандар, преобладаваща в Южна Индия. „Реалистична“ защото Мейкандар учи, че Бог, душата и света са вечно разделени. *Във всички тези гледни точки господства вярването в личен Бог. Светът е не само реален но и пагубен. Душата има нужда да намери изход от този свят към рая, където Бог ще бъде намерен.*

Вярването и поклонението пред Бог, писанията, ритуалите, молитвата и институционалната религия са методите, с наблюдаване върху вярата. Нещо повече, западните религии не включват вярване в прераждането и обикновено са есхатологични, т.е. очакващи Апокалипсис, край на света и „Страшен Съд“, в който всички праведни души ще се издигнат до рая, а другите души ще бъдат осъдени на вечно пребиваване в ада.

Философски разлики между Монизъм и Плурализъм:

Изложено най-просто монистичната школа държи на това, че чрез еманация от Себе си, Бог, когото те наричат „Шива“ или „Това“, създава всичко – света, всички неща в него и всички души. Всяка душа е предопределена в крайна сметка да се слее в *адвайтично* единение с Това, точно както река се влива в морето. Плуралистичната школа на Мейкандар приема, че Бог Шива не е създал света или душите, а че те са съществували вечно, точно както и Той. Крайната съдба на душата не е адвайтично единение с Бог Шива а недуално свързване с него във вечно щастие или блаженство, съюз сравнен със сол разтворена във вода. Според едната гледна точка има манифестация от Шива в началото и сливане с Шива в края и само Върховния Бог Шива е вечен и несътворен. Според втората, разликите между трите: Бог, душата и света са *вечно реални*. Плуралистичния реализъм твърди, че защото Бог е свършен, той не би могъл да създаде *несвършените* души и *несвършения* свят с цялото им страдание. Душата няма начало, а има вечно съвместно съществуване на душата с Шива от състоянието *кевала*, което датира от най-древни времена, до *шуддха* състоянието, което продължава завинаги в бъдещето. Според монистичната гледна точка Бог Шива е всичко; дори и физическият свят е част от него въпреки, че той го надминава. В плуралистичната гледна точка Бог Шива одушевява и ръководи вселената, но тя не е част от него. Затруднението в разграничаването им, при това положение е: има ли една вечна реалност във вселената, или три; душата вечно отделена ли е, или е в същност Шива? Този дебат между монистичния теизъм и плуралистичния реализъм е представен подробно в последния том на публикацията ни *Тирумандирам*.

Въпрос: Какво е мая и защо Сиддханта се смята за Монистичен Теизъм?

Отговор: Сиддханта, както Класическата Йога, Кашмирския Шаивизъм и Тантра започва от гледната точка на това, което човек преживява на относителния план на съществуване в света, с всичките си ограничения и източници на страдание. Тя не отхвърля света като „нереален“ или илюзорна *мая*. Дори *мая* има различно значение в Сиддханта, в сравнение с Веданта. *Мая* означава субективна илюзия в Сиддханта. В Адвайта Веданта, с *мая* се обозначава силата на обективна илюзия, чрез която една реалност изглежда като много такива. Адвайта или недуализма започва и свършва с гледната точка на абсолютия план на съществуване. Само Брахман съществува. Всичко друго е само привидно реално. Сиддханта признава, че малко хора притежават необходимата сила на концентрация, безпристрастие и добродетелен характер за да следват пътя на *Адвайта*, поддържайки тази гледна точка на абсолютия план на съществуване (дори и да разбират учението интелектуално). По тази причина Сиддханта препоръчва прогресивен път, познат като

санмарга, който започва от перспективата на относителния план и има като крайна цел абсолютния план. Така тя започва с „теизъм“, гледната точка на въплътената душа в света и завършва с „монизъм“ - гледната точка на единство в тъждествеността, продължително недуално осъзнаване на Това. Следователно тя е „монистичен теизъм“ както и Кашмирския Шаивизъм, който вероятно се е развил паралелно със Сиддханта. Този път на *санмарга* включва следните четири фази на подготовката за недуално осъзнаване:

1. *Чария* е изпълняването на служене в светилища и храмове: чистене, събиране на цветя за богослужение, помагане при мероприятията на свещенното място, служене на Аза. Това е пътят на слугата, който обитава в близост до Бога.
2. *Крия* е втория път и в този контекст означава ритуално преклонение. Човек става „Божие чедо“. Поклонникът е близо, дори в съкровени отношения с Бог.
3. *Йога* е третият подход, който приканва към съзерцание и други духовни практики като Кундалини Йога и Ащанга Йога. Човек става приятел на Бог. Той постига формата и отличителните знаци на Бог, проявявайки неговите качества и сили. Първите три пътеки се смятат за подготвителни.
4. *Гияна* е четвъртата пътека, директна реализация, водеща до пълно единение с Бог. Индивидуалността, обаче не е загубена. Основния аспект, характерен за Шива и джива е съзнанието *чит*, първия бидейки най-висш а втория това, което преобладава в човешките същества. В Йога Сутра, I.24, Патанджали ни казва кой е Шива, Бог *Ишвара* (Иша + Шива + собственият Аз):

Ишвара е специалният Аз, недокоснат от никакви страдания, действия, плодове от действия или от каквито и да било впечатления на желание.

На най-дълбоко, най-чисто ниво на вашето същество вие сте това. За да *Го* осъзнаете трябва да се очистите от причините за страданието (невежеството, егоизма, привързаността, отвращението, привързаността към живота), егоистичната *гледна точка*, че „Аз съм извършителят“, навиците, от които карма е съставена и желанията. Това, което първоначално изглежда като две: душата и Бог, при осъзнаване е виждано като само Едно. Това напомня парадоксалната проповед на Исус, който казва: „Обичай враговете си!“ Ако обичаш враговете си нямаш врагове.

Докато тези стадии са в основата на преобладаващата религиозна култура в южна Индия, много малко хора отиват отвъд гореспоменатите първи или втори стадий. *Шиваккям*, както и други литературни трудове на Сиддхите, предупреждава читателя да не заседне в тези междинни два етапа: храмово преклонение, ритуали, организирана религия, писания и каста, а да търси „директно осъзнаване“ *гияна*, чрез практика на Кундалини Йога.

Той е дуалистичен в подхода (теистичен с отношението между душата и Бог) на относителния план на съществуване. На този план душите трябва да се справят с непознаването на истинската си идентичност, *мая* (умствената илюзия отнасяща се до време, страсти и т. н.), карма и *гуните* на човешката природа. *Шиваккям* е също и е монистичен на абсолютния план на реалността.

Този парадокс може да бъде представен по-ясно чрез следната аналогия, която подчертава важността на *гледната точка*. Когато човек започне да търси Истината, или Бог Или Реалността, той може да бъде сравнен с някой, който върви към една планина. От разстояние планината, както и Бог, Истината или Реалността, изглежда толкова голяма, че е непознаваема. Това е така от определена гледна точка на време и пространство. В крайна сметка, човек намира път, вероятно един от многото, към върха на планината. Тези пътеки са аналогични на различните религиозни философии, духовни практики или дори науката. С изкачването на пътеката, той става все по-близък с нея. Той натрупва знание за нея. Неговата *гледна точка* се променя, докато се приближава и изкачва планината. Когато той достигне върха обаче, *гледната му* точка се променя напълно. Вече не съществува разлика между него и планината. При все това нито Виждащият нито Вижданото са се променили. Търсещият и планината остават такива, каквито са били винаги. Само гледната точка на виждащия се е променила.

Ако, според Адвайта, само Брахман, „Това“, е реален, как стои въпроса с *мая*? Не е ли тя нереална? Ади Шанкарачария, най-важният тълкувател на Адвайта е предвидил това възражение, заявявайки, че *мая*, разбирана като обективна илюзия или силата, чрез която Едното изглежда като много, *е по своята същност неопределима*. Този аргумент далеч не е задоволителен. Да се разглежда *мая*, както прави Сиддханта, като субективна илюзия и реалност на относителния план на съществуването е далеч по-задоволително и спомагащо процеса на освобождаване от силата и.

По тази причина е толкова важно да не се разграничават относителния план на съществуване (света и моментното ни състояние на ума) и абсолютния план на съществуване, където всичко е виждано като Едно, игнорирайки условията и последствията от всеки един то тях. Много хора, които следват тези, които критиците наричат „*Нео-Адвайта*“ учители, не познават това разграничение и следователно вярват, че само познанието за недUALното състояние е достатъчно. Според тях няма нищо за правене или осъзнаване и няма нужда от действия за поддържане на осъзнаването му. Това също показва, защо няма дума означаваща „философия“ на санскрит. Съществуват обаче шест основни философски *гледни точки*, познати като *даршани*, които Включват *Ваишешика*, *Нйая*, *Самкия*, *Мимамса*, *Веданта* и *Йога*.

Въпрос: Какво е „просветление“ и каква е връзката му с този разговор?

Отговор: Терминът „просветление“ разбира се е английска дума, която до преди няколко десетилетия не е използвана от нито една от Адвайта традициите, с изключение на Будизма, където е използвана, за да се опише крайното състояние на екзистенциална свобода, постигнато от Буда, познато като „Нирвана“. Не си спомням дори да съм го виждал в традиционната Адвайта литература (Веданта, Шанкара, Рамана Махариши). Оставам с впечатлението, че той идва на мода, заради новите западни учители, описвани като „Нео-Адвайтисти“. Не съм я виждал в литературата на традициите на Класическа Йога, нито в хиндуистките тантри.

Предполагам, че до голяма степен съвременният дебат сред тези така наречени „Нео-Адвайта“ учители относно „Какво е просветление?“ или дори „фазата след просветление“

засяга пречистването на остатъчни впечатления на егоизъм: гордост, гняв, страх, леност и похот. Това се случва защото в Западния свят липсва не само опит, но и терминология на Английски за описване на различните степени на просветление. Учителят ми, когато му задавах въпроси на тази тема, бидейки йоги и тамилски учен, но не и интелектуалец, препращаше учениците си към писанията на Сиддхите (които бяха до голяма степен непреведени), или към тези на Шри Арубиндо.

Най близкият до „просветление“ термин в тамилската литература на южна Индия, който съм виждал е **веттивел**. Той означава необятно сияйно пространство на съзнание, блаженото състояние на самадхи, трансцендентално осъзнаване, осъзнаването на самото битие. То е „място“, където мислите отпадат, една по една, докато съзнанието не остане като празна шир. То е отсъствието на субективност и обективност. То е изплуване от времето. То е вечното сега. То е място където, човек се издига над обсега на минало, сегашно и бъдеще. То е състояние, което не е достъпно за сетивно възприятие; състояние без отличителни белези, чисто небе. *Веттивел* е изплуване от времето, освобождение, истинска свобода. То е „тази Истина, Слънцето, лежащо скрито в тъмнината“.

То е безформено, свършено, сияйно и вездесъщо.

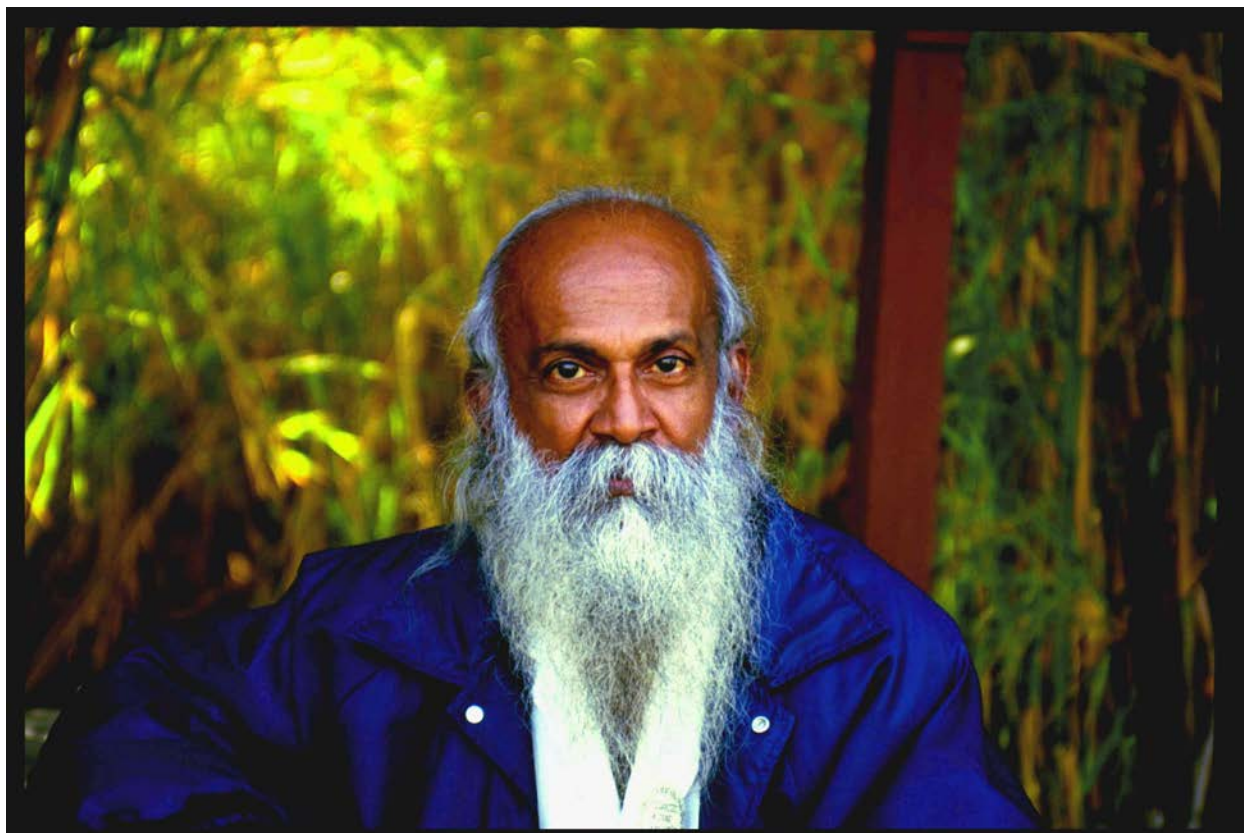
Вечно блажено, отвъд изразяване, вътрешната светлина на тези, които са го познали.

Едното, разделящо се на Брахма, Вишну, и Шива, създава, поддържа и разрушава цялата вселена.

Като колона от светлина, която е Освобождение, То е,

Нека нозете на Божеството защитават. Афоризми на Мъдростта стих 28 от Паамбати Сиддха в Йога на 18-те Сиддхи: Антология (The Yoga of the 18 Siddhas: An Anthology) стр.475-476.

Въпреки факта, че никакво количество думи не може да го обхване, човек може да го осъзнае под ръководството на гуру в практиката на *кундалини йога*, както е предписана от Сиддхите. Това включва следните елементи: научаването и лично от гуру („в нозете“ му), чрез събуждането на енергията в *муладхара* чакра и насочването ѝ умствено през другите пет чакри нагоре, докато не достигне *сахасрара*.

Йоги С. С. Рамая (1923 -2006)

Въпрос: Защо казахте в началото на това интервю, че Сиддханта започва там, където Адвайта завършва?

Отговор: Йоги Рамая отговаря накратко на този въпрос, когато описва целта на Сиддханта като „пълно отдаване“. Докато Адвайтинът може да изостави гледната точка на егото в полза на гледната точка на душата в духовния план на съществуване, Сиддхите осъзнали, че съвършенството в болно физическо тяло, или с витално тяло пълно с желания и емоции, или невротичен ум, не е съвършенство. Те осъзнали, че „просветлението“ или „пълното отдаване“ или „освобождението“ не може да бъде ограничено до духовния план на съществуване. Те си представяли и реализирали човешкия еволюционен потенциал и бидейки на авангарда на *съвършенството* му, те развили начини да осъществят постепенен процес на пречистване (шудди), включващ отказване от егоистичната гледна точка и грешното отъждествяване.

1. В духовното тяло, *анандамаякоша*, осъзнавайки *сат чит ананда*, Шива Шакти или Себереализацията; човек става светец, в съкровено единение с Божественото. Обикновената егоистична перспектива на светеца е заместена, поне частично, от осъзнаване на Божественото Присъствие. Той се отъждествява с „Виждащия“ или „Свидетеля“. Умът, виталното и физическото тяло обаче не са трансформирани и не поддържат отдаването. Ако мистическото отдаване или единение е ограничено

само до духовния план на съществуване, човек може да бъде все още обвързан с нуждата да прави философски и теологични разграничения, докато не започне да отдава егото си в интелектуалния план. Повечето светци не остават достатъчно дълго на физическия план за да завършат процеса на отдаване, поради различни причини като например физическо здраве или желание да „напуснат този свят на страдание“.

2. В интелектуалното тяло *винянамаякоша*, господства тишината, мисленето спира до голяма степен и човек развива *гияна сиддхи* – способността да знае нещата интуитивно, чрез тъждественост и да комуникира това знание с лекота. Той става мъдрец и воден преди всичко от интуитивна мъдрост, той е изоставил гордостта от познанието. Той е все още разсейван от ума, виталната и физическата природа. Той влачи със себе си егото, докато отдаването не обхване всички планове на съществуването. Съществува все още риск от падение и желанието, отвращението и привързаността към живота могат да причинят страдание. Както Свети Августин казва „Боже, помогни ми да се отдам, но не сега“. Това се дължи частично на понижата ни човешка природа, по-точно умствения план (седалището на фантазията и желанията) и на виталния план (седалището на емоциите и желанията) и на това че те се съпротивляват на трансформацията, до която води отдаването.
3. В менталното тяло, *маномаякоша*, човек развива някои *сиддхи* свързани с фините сетива: започвайки от ясновидство (способността да вижда неща от разстояние в пространството и времето), или ясен слух (финото сетиво на чуване), или ясно осезание (финото сетиво на осезание). Той може да прави предсказания, да лекува болните и да знае миналото на другите чрез интуитивно прозрение. Той може също така да навлиза в дълбоки състояния на единение с миналото, бъдещето или с всеки аспект на обект, върху който се концентрира. Той става Сиддха, отдавайки гордостта на личността и търсенето на нови преживявания. Той може, обаче да има все още някои обезпокоителни емоции и желания във виталното тяло, които не са отдадени.
4. Във виталното тяло, *праанамаякоша*, човек се освобождава от всички желания и емоции. То ориентира предаността напълно от егото, към това, което Шри Арубиндо нарича „психическото същество“ или душа. Тогава тя завършва процеса и човек манифестира изключителни *сиддхи*. Човек става Маха Сиддха, след отдаване на егото на нивото на виталния план на съществуване. Той е способен да манифестира *сиддхи*, или способности, които са свързани със самата природа. Това може да включва материализиране на предмети, контрол върху метеорологичните условия, изпълнение на желанията и невидимост. Въпреки, че те са живели основно в Индия, Тибет, Китай и североизточна Азия, според собствените им разкази, Маха Сиддхите са пътували навсякъде по света. Физическото тяло обаче, все още не се е предало на по-висшата природа, на спускащото се съзнание в самите му клетки.
5. Във физическото тяло *аннамаякоша*, което става божествено тяло, *дивия деха*, светец със златна светлина на безсмъртие. Някои редки *Сиддхи* са способни да отдадат егото си на нивото на физическия план, където ограниченото съзнание на клетките на тялото изоставя обикновените метаболични цели и стават напълно интегрирани с Върховното Съзнание. Тези велики Сиддхи са способни да манифестират *сиддхи* или способности, които са свързани със самата материална

природа. Тяхното физическо тяло свети със златната светлина на това съзнание и става непроницаемо за болестта или смъртта. Дори и за най-сериозните Йоги е трудно да си представят това, тъй като те остават обвързани със старата парадигма на опозиция между духа/съзнанието и света. Човек се превръща в Бабаджи, Боганатар, или Агастияр и неговото съвършенство вече не е ограничено от невежеството на физическата човешка природа той е неуязвим за болест и смърт. Ако човек напусне физическия план, това не е защото физическата природа го принуждава да го направи. В писанията на Сиддхите забелязваме много описания на това ниво на божествена трансформация

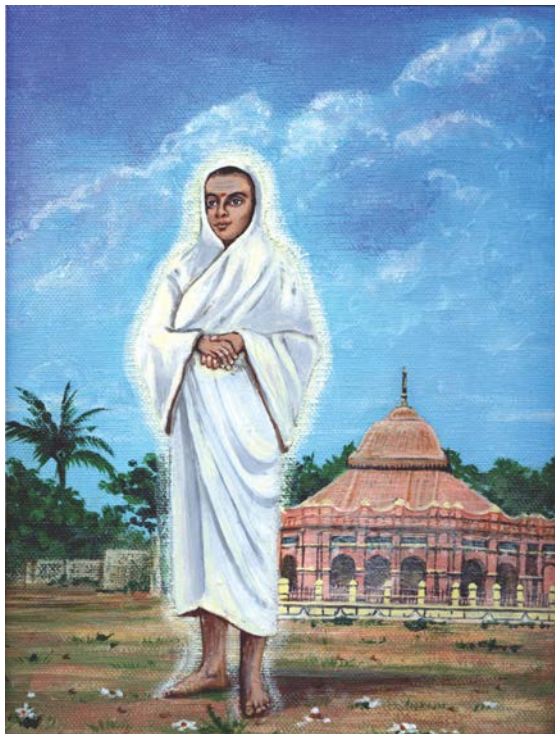
Въпрос: Защо Сиддхите не смятат себе си за специални и поради това не оставят почти никакви детайли за личния си живот?

Сиддха Патанджали ни казва, че докато старите навици на отъждествяване с тялото и ума не са напълно изкоренени чрез многократно завръщане към извора на съзнанието, егото все още може понякога да заблуди светец или Сиддха. Например те може да използват силите си за да привлекат публичното внимание. Когато обаче отдаването се случи на физическо ниво, егото е пропъдено завинаги. Човек е буквално „нищо особено“, защото той се идентифицира единствено с Това, което насища всичко: чистото съзнание. Някои Сиддхи през времената достигнали това състояние. Те не поставяли акцент върху важността на личността, способностите, биографията или дейностите си защото те не били „техни“. Тези просветлени същества били инструменти на Божествената сила и Светлина и всяко тяхно действие както и спокойствието, което ги е подтиквало се дължали на тази Божествена сила. Следователно не е случайно, че знаем толкова малко за това, което Сиддхите са правили или какви са детайлите от *личния* им живот, а че познаваме техните учения за мъдростта. Мъдростта, която са постигнали е това, което те са се постарали да ни оставят. Те отдавали първостепенно значение на това съзнание, тази мъдрост, това преживяване на крайната Реалност, защото то показва пътя обратно към „Божието царство“. Чрез акцентирането върху личността на учителя а не върху самите учения се формират религии като Християнство и Будизъм.

Буда не е бил будист, нито Исус християнин. Ученията на Исус, неговите притчи са били заместени от религията за неговата личност, въпреки факта, че историята не предоставя детайли относно живота му. Буда, който бил хиндуист и се опитвал да замести ритуалите с ученията за това как да избегнем страданието, станал обект на поклонение.

Сиддхата може да бъде призван да остане в същото физическо тяло за неопределен период от време, дори да се превъплъти в друго тяло, да се дематериализира, или да се възнесе, както Исус направил. Той може също така да бъде в повече от едно видимо тяло по едно и също време на две различни места. Съществува добре документираният пример на Рамалинга Свамигал през късния деветнайсти век, чието тяло не оставяло сянка, не можело да бъде наранено или фотографирано, въпреки многократните опити при които той позирал с група пред експертни фотографии. Тялото му изчезнало от земята по драматичен начин в изблик на ярка виолетова светлина. От тогава има сведения за появяването на Рамалинга Свамигал за да окаже помощ на поклонници в нужда. Деца и поклонници в Южна Индия до ден днешен продължават да пеят повече от четиридесет хилядите поеми и песни, които той написал възхвалявайки пътя на „върховната светлина на милостта“. Ние също така имаме

примера на Крия Бабаджи, описан в „Автобиография на един Йогин“ и „Гласът на Бабаджи: Трилогия върху Крия Йога“, както и на Сиддхите Агастияр, Боганатар и Шри Аробиндо, които оставили детайлни описания на процеса на отдаване на нивото на физическото тяло и различните форми на безсмъртие. Както казва Мирча Елиаде „Сиддхите са тези, които разбрали освобождението като завоевание на безсмъртието“.

Рамалинга Свамигал във Валадур, Тамил Наду
(с позволението на М. Говиндан)

Въпрос: Какво е значението на *сиддхите* или йогическите чудотворни способности?

Отговор: „Сиддхите“ са описани детайлно в третата глава на *Йога Сутрите* на Патанджали. Те са резултат от *самяма*, или духовна връзка, дефинирана от него като комбинация от концентрация медитация и когнитивно поглъщане (самадхи). Както всичко друго те може да станат пречки, ако са използвани за задоволяване някои егоистични привързаности. При все това, разглеждани от гледната точка на Сиддханта, те са вторични продукти от трансформирането на човешката природа в божествена. При него по-низшата човешка природа, водена от егото е заместена или отдавана на висшата природа, водена от тайния, върховен Аз, *Ишвара* или *Пурушотам*. Този процес е описан детайлно в писанията на „Осемнадесетте Сиддхи“ и тези на Шри Арубиндо и Майката.

Трудовете на „Осемнайсетте Тамилски Йога Сиддхи“, особено тези на Сиддха Боганатар и Тирумудар, предоставят богати и вдъхновени разкази от първо лице на този процес. Те също така описват методите на Кундалини Йога, по-специално тези, свързани с дъха (чиято цел е да засилят и да ускорят този процес). Този процес е описан в много детайли и

от Шри Арубиндо. Той обаче го разглежда като начин за ускоряване на еволюцията на човечеството като цяло, след като „Супраменталното“ се е спуснало в достатъчен брой напреднали практикуващи „Интегрална Йога“. Той обобщава тази йога в три думи „стремеж, отхвърляне и отдаване“.

Въпрос: Каква е връзката между Крия Йога на Бабаджи и Сиддханта?

Отговор: Крия Йога на Бабаджи е дестилация на Сиддханта. Тя е съставена от пет разклонения и комбинира култивирането на безпристрастие и медитация, идващи от Класическата Йога (както е описана в Йога Сутрите на Патанджали) с Кундалини Йогата на Сиддхите. Тези пет пътеки са следните:

Крия Хатха Йога: Включваща „асани“ (физически упражнения за релаксация) „бандами“ (мускулни ключове) и мудри, психо-енергийни жестове. Съвкупността от тези техники допринася за по-добро здраве, спокойствие и за събуждането на основните енергийни канали „нади“ и центрове „чакри“. Бабаджи е избрал особено ефективна серия от 18 пози, които са преподавани по етапи и по двойки. Човек се грижи за физическото тяло не заради самото него, а почитайки го като носител или храм на Божественото.

Крия Кундалини Пранаяма: е мощна дихателна техника, чиято цел е да събуди потенциалната енергия и съзнание и да я насочи през седемте основни чакри между основата на гръбначния стълб и главата. Тя събужда скритите способности, свързани със седемте чакри и трансформира човека в динамо на всички пет нива на съществуване.

Крия Дияна Йога: последователни групи медитативни техники за усвояване на научно обоснованото изкуство за овладяване на ума. Те целят пречистване на подсъзнанието, развиването на концентрация, умствена яснота и прозорливост, събуждането на интелектуалните, интуитивни и творчески способности и постигането на бездиханното състояние на единство с Бог - „Самадхи“ или Себеосъзнаване.

Крия Мантра Йога: е умственото повторение на фини звуци, за събуждане на интуицията, интелекта и чакрите. Мантрата става заместител на бърборенето на ума, центрирано около „аза“ и спомага за акумулирането на голямо количество енергия. Мантрата също пречиства обичайните подсъзнателни тенденции.

Крия Бхакти Йога: култивирането на стремежа на душата към Божественото. Тя включва преданоотдадено служене за събуждане на безусловната любов и духовно блаженство в духовното тяло. Тя може да включва възпяване и пеене. Постепенно, всички дейности се пропиват със сладост, тъй като „Възлюбеният“ е виждан във всичко.

Въпрос: „Пътеката с пет разклонения“ на Крия Йога на Бабаджи ми напомня на различните Йоги препоръчани от Шри Кришна в *Бхагавад Гита*, съответстващи на собствената природа (*свабхава*).

1. Карма Йога за тези, които се чувстват привикани от природата си (*свабхава*) да служат безкористно чрез действията си;
2. Бхакти Йога за тези, които се чувстват привикани от природата си на любов към Бог, към другите, или на любовта към Бог в другите;
3. Раджа йога за тези, които чувстват повика на присъщата им природа да търсят Истината чрез обръщане навътре в медитация
4. Гияна Йога за тези, които се чувстват повикани от душата си да търсят Истината чрез култивирането на Самопознание и мъдрост;

Как можем да решим, коя тези е най-добра са нас?

Отговор: Ние можем да забележим, че съществува постоянен закон на промяната и, че всеки индивид действа не само според общите закони на човешкия дух, ум и живот, а според неговата собствена природа, или основен характер (*свабхава*), законът на самостоятелното изграждане на Душата. Природата изгражда съществото на всеки, според възможностите на неговото или нейното изграждане. Според това, което сме, ние действаме и чрез действията си, ние се развиваме, разработваме това, което сме. Всеки мъж или жена изпълнява различни функции или следва определени склонности според обстоятелствата, възможностите си, отклоненията си, характера и силите си. Гита подчертава, че „собствената природа, правило, функция трябва да бъде усещана и следвана, дори и да е несъвършена тя е по-добра, отколкото добре изпълнените методи на чужда природа“ Действието трябва да бъде правилно регулирано, идващо от вътре, в хармония с истината на собственото същество. То не трябва да бъде предизвикано от някакъв външен мотив като социални очаквания или механичен импулс (например страх или желание). Познаването на истинската си природа изисква безпристрастно самоизследване и проникателност. След като веднъж я открие, човек може да реши кой от гореспоменатите пътища ще му бъде най-полезен при осъществяването на потенциала на собствената му природа, водейки към Себеосъзнаване. До тогава редовната практика на всички тях ще създаде необходимото равновесие за ясното виждане на личната *свабхава*. Междувременно човек може да усеща лична нужда да следва една или повече от тези пътеки или йоги. Например, ако той се чувства физически слаб, или нервен да практикува повече асани или пранаяма; ако изпитва липса на любов в живота си – повече *бхакти йога* (култивирането на любов и преданост); ако той има много съмнения и въпроси – повече *гияна йога* (изучаването на мъдра литература и помнене на Аза).

Когато, след Себеосъзнаването, душата стане отъждествена със скрития Аз, Ишвара, тя става служител, инструмент на божественото, приемайки неговата висша божествена природа на изграждане. Тя е способна да промени естественото си функциониране в божествено действие във всяка област на живота, било то служене, бизнес, водачество, изследване или изкуство.

Духовно себеосъзналият се човек става „Божествен работник“, виждащ Божественото не само в себе си, но и във всички същества. Неговото безпристрастие обединява действие, любов и йогическите пътища на *Гияна*, *карма* и *бхакти*, предписани в Гита. Той осъзнава единството си с всичко в духовното измерение и неговото безпристрастие е изпълнено със съчувствие. Той вижда всичко като себе си и не се стреми само към собственото си спасение. Той дори взема върху себе си страданието на други и работи за тяхното освобождение, без да бъде подчинен на страданието им. Желаете да споделят радостта си с всички, божествените работници възпламват учението на Сиддхите за *аррупадай* - „показването на пътя на другите“ (това, което трябва да се прави и това, което трябва да се избягва). Съвършеният мъдрец, според Гита е винаги ангажиран в правенето на добро в равни степени на всички същества и прави това свое занимание и наслада. Съвършеният Йогин не е самотен човек, размишляващ върху Аза в изолирана кула от слонова кост. Той е многостранен универсален работник за доброто на света, за Бог в света. Поради факта, че такъв съвършен Йоги е *бхакта* (любещ Божественото), той го вижда навсякъде. Той е също и *карма йоги*, защото неговите действия не го отвличат от блаженството на единството. Като такъв, той вижда, че всичко изхожда от Едното и всичките му действия са насочени към Едното.

Въпрос: Защо практиките на Сиддхите са пазени в тайна, след като са толкова благотворни? Защо са преподавани по време на посвещения?

Отговор: Посвещението е свещено действие, по време на което човек получава първоначален опит с методите за осъзнаване на определена истина. Това е значението на *крия* или „практическа йога техника“, при която истината е портал към вечното и безкрайно Едно. Тъй като истината е отвъд име и форма, тя не може да бъде споделена чрез думи или символи. Възможно е обаче да бъде преживяна. За това е необходим учител, който може да сподели неговото, или нейното преживяване на истината. Техниката става проводник, чрез който учителя споделя с практикуващия средствата за осъзнаване на истината в самия него. Поради тази причина повечето практики, или крии не са описани в подробности в текстовете на Сиддхите. Детайлите се предават по време на лично обучение с квалифициран учител.

По време на посвещението винаги има предаване на енергия и съзнание между посвещаващия и получателя, дори и последният да не го осъзнава. Предаването може да не бъде успешно, ако ученика е изпълнен с въпроси, съмнения или разсейвания. Затова посвещаващият се опитва да подготви получателя предварително и да контролира обстановката така, че тези потенциални смущения да бъдат сведени до минимум. Посвещаващият поема в себе си съзнанието на получателя и започва да го разширява отвъд привичните му умствени и витални граници. Случва се вид разтапяне на обичайните умствени и витални граници между посвещаващия и получателя, което значително улеснява движението на съзнанието към по-високо ниво. По този начин, той отваря вратата за получателя към собствената му душа, или висш Аз, който до тогава е бил забулен в случая на повечето хора. С издигането на съзнанието на получателя, последният получава поне първоначалните прояви на потенциалните си съзнание и сила. Това е, което се има предвид под издигане на кундалини на ученика. То обикновено

не се прави рязко в първоначалната сесия, а постепенно през период от време, зависещ от усърдието на ученика при прилагането на практика на това, което той, или тя са научили.

За да бъде ефективно, за посвещението са необходими две неща: подготовка на ученика или получателя и присъствието на посвещаващ, който е осъзнал своя Аз. Докато повечето духовни търсачи наблягат на второто, търсейки съвършения гуру, малко от тях се грижат за собствената си подготовка. Вероятно това се дължи на недостатък в човешката природа, караща ни да търсим някой който ще „го направи вместо нас“, тоест ще ни даде Самоосъзнаване или Осъзнаване на Бог. Макар и гуру, или учителя да може да му покаже правилната посока, търсещият трябва да се ангажира в изпълняването на тези напътствия. Дори и търсещият да е интелектуално ангажиран в следването им, прекалено често човешката природа го кара да се отвлича в развлечения, съмнение или желание. Така, дори и да намери съвършения учител, ако той не е култивирал качествата като вяра, постоянство, искреност и търпение, посвещението може да се окаже безсмислено, като засяването на семена на бетонен тротоар.

Поради тази причина, традиционно посвещението е било предвидено само за тези, които са се подготвили, понякога в продължение на години. Докато първите посвещения са достъпни за по-широк кръг от компетентни аспиранти само тези, култивирали качествата на ученици описани по-горе, получават по-висшите посвещения.

Случва се етерично свещено предаване на съзнание и енергия, между посвещаващия и получателя, което активира техниките. Това е причината, поради която традициите включващи посвещения са успели толкова ефективно да предадат директното преживяване на истината от поколение на поколение. Тяхната сила е в енергията и съзнанието на тези, които са прилагали практиките интензивно и по този начин осъзнали истинността им. Учителят също така остава източник на вдъхновение и водачество за ученика. Поради тези причини техниките са пазени в тайна, запазени за контекста на лично посвещение с квалифициран учител.

Въпрос: Какво е значението на човешкото тяло във връзка с духовното развитие?

Отговор: Сиддхите споменават три велики благословии в живота. Първата от тях е раждането в човешко тяло, което е извънредно рядко. Само когато човек е въплътен на физически план душата може да развива мъдростта си и да се пречиства от недостатъците и оковите си. Втората е намирането на духовния път, което също е много рядко при наличието на всички отвличания свързани със сетивата и объркването на ума и интелекта. Третата е намирането на своя духовен наставник, гуру, чиито учения и пример водят душата към освобождение. След като е намерен, напредъкът на душата към целта може да бъде бърз, ако човек поддържа физическото тяло здраво и се подлага на духовната дисциплина и учения предписани от гуру и неговата традиция.

Сиддхите разглеждали тялото като храм на Бог, правейки всички усилия да поддържат здравето и дори да продължават живота му, така че да имат достатъчно време да завършат процеса на пълно отдаване на Божественото, което била крайната им цел. Като тантристи те целели да трансформират и усъвършенстват човешката си природа. Те осъзнали, че

съвършенството не може да бъде ограничено до духовния план. Просветлението в болно тяло или с невротичен ум и витално тяло изпълнено с желания не е съвършенство. Те приемали, че физическото тяло не познава потенциала си и в следствие на това е предмет на метаболитно разпадане и болест. Използвайки забележителните сили споменати по-горе, Сиддхите предприемали систематично изследване на природата и нейните елементи. От това което разбирали те съставили строго систематизирана система на медицина, позната като „Сиддха“ с много уникални ефективни лекарства, която е все още широко използвана в южна Индия. Те написали много медицински трактати върху дълголетието, които днес са в основата на една от четирите медицински системи признати от правителството на Индия.

Признавайки, че се състезават с времето, за да завършат трансформацията на физическото тяло преди смъртта му, те също така развили уникална формула от билки и вещества позната като *кая калпа*, за да продължат живота на тялото. Те вярвали обаче, че само кундалини пранаяма (дихателни упражнения) могат да завършат този процес.

В определението си за медицина. Сиддха Тирумудар предоставя някои прозрения по въпроса за дълголетието.

Медицина е това, което лекува смущенията във физическото тяло;

Медицина е това, което лекува смущенията в ума;

Медицина е това, което предотвратява болестта;

Медицина е това, което води до безсмъртие.

Сиддхите открили защо тялото старее и развили стъпки за предотвратяване на стареенето. Например те забелязали, че продължителността на живота е обратно пропорционална на скоростта на дишане. Тоест колкото по-бавно е дишането, толкова по-дълъг е живота и обратно - колкото по-бързо е дишането, толкова по-кратък е живота. Животни като морската костенурка, кита, делфина и папагала, които поемат по-малък брой вдишвания на минута, живеят много по-дълго от хората, докато кучето и мишката, които дишат пет пъти по-бързо от човека, живеят средно пет пъти по-малко от него. Сиддхите споменават, че ако човек диша петнадесет, или по-малко пъти за минута, то той ще живее до сто години. Когато дишането се развълнува или е привично по-бързо от това, продължителността на живота намалява.

Въпрос: Какво е Нео-Адвайта и защо тя предизвиква полемики?

Отговор: Съвременното Адвайта движение претърпя разделяне в две фракции: едната остана отдадена на по-традиционна трактовка на Адвайта Веданта, а другата се отклони съществено от традиционната духовна система. През последните петнадесет години фракцията на Традиционната Съвременна Адвайта (ТСА) лансира непрекъсната широка критика на учителите и ученията на Не традиционната Съвременна Адвайта. (НСА). Това разделение е в много отношения подобно на това, възникнало през последните двадесет години между традиционните Йога учения и тези, които преподават Йога главно като бизнес начинание. Според скорошна статия, днес съществуват повече от 200 само-

провъзгласени НСА учители. Професор Филип Лукас написа отлична статия озаглавена „Не бързайте Просветлени: Нео-Адвайта Гурута и техните обвинители“ в *The Mountain Path*, списанието на Ашрама на Рамана Махариши, том 49, брой 1 (януари-март 2012) и я преиздаде в разширен вариант в академичното списание *Nova Religio, The Journal of Alternative and Emergent Religions*, том 17, брой 3 (февруари 2014) стр. 6 - 37, публикувано от *University of California Press*,
<http://www.jstor.org/stable/10.1525/nr.2014.17.3.6> .

Горещо препоръчвам тази статия, защото тя е от практическо значение за всички ученици на Крия Йога, които може би се чудят дали предложенията на НСА могат да бъдат ефективна алтернатива на садханата на Крия Йога на Бабаджи. Тя ще бъде поучителна и за всеки търсач на недуалността, монизма или Истината.

Преди всичко бих желал да обобща четирите основни сфери на критики, отправени от Традиционната Съвременна Адвайта към Нео-Адвайта учителите и ученията, според професор Лукас, а после да споделя някои коментари върху тази статия.

Първата сфера е свързана с заявлението, че Нео-Адвайта учителите се отказват от садхана или духовно усилие в процеса на Самоосъзнаване.

Втората област на критики включва заявлението, че Нео-Адвайта пренебрегва необходимостта от морално развитие и култивирането на добродетели, като предпоставка за автентично духовно осъзнаване.

Третата сфера на критики е, че привържениците на Нео-Адвайта нямат познание за текстовете, езика и традициите свързани с Адвайта. В следствие на това, твърде много учители започват да преподават скоро след първото си преживяване на „пробуждане“, без да бъдат установени в състоянието *сахаджасамадхи* (непрекъснато недуално осъзнаване), необходимо за ефективно преподаване.

Четвъртата област на критики спада към *самсанг* формата, използван от Нео-Адвайта учителите и подготовката на техните участници. Критиците твърдят, че те се грижат само за психологическо овластяване, само-помощ, чувството за общност и предлагат преживявания на „моментално просветление“ вместо помощ в процеса на пречистване на егото.

Петата сфера на критики е обвинението, че Нео-Адвайта учителите не правят разграничение между абсолютния и относителен план на съзнание и съществуване. Затова те не подкрепят, или подкрепят в малка степен живот ангажиран в духовна дисциплина и развитие на физическото, емоционално, умствено и интелектуално измерения, или задълженията в обществото. Цялото им внимание е ориентирано към крайното състояние на духовно осъзнаване. Това поражда илюзията, че човек е вече освободен и оттеглянето от обикновения живот.

Накратко, според обвиненията на критиците, Нео-Адвайта учителите премахват основните изисквания на подхода на Адвайта към освобождението, замествайки ги с една псевдо-духовност, която не е ефективна и може бъде вредна.

Неговата статия разисква също така „икономическия модел“ на религия и феномена на „адаптация“ на религията когато се придвижва от една култура към друга.

Лично аз съм чувал различни учители и ученици на Адвайта да твърдят, че не практикуват садхана, че „Човек няма нужда да практикува Йога“ или, че това не е необходимо, защото те са „вече просветлени“ както и по други причини. Втората сфера на критики се отнася до тенденцията на Йога учителите и учениците на запад да пренебрегват първия „крайник“ на Йога: *ямите* или социалните въздържания (не насилие, истинност, целомъдрие, въздържане от кражба и от лакомия). Третата сфера на критики е свързана с пренебрегването на втория „крайник“ на Йога „*нияма*“ или „само-изучаване“, част от което включва изучаването на текстове на мъдростта, които служат като огледало на истинския Аз. Четвъртата сфера на критики е свързана с резюмирането на останалите „крайници“ на Класическата йога (осем на брой) на запад до само *асана*, като начин за поддържане на физическа форма, намаляване на теглото или справяне със стреса – светски грижи, специфични за западната култура. Петата сфера се отнася до самата Адвайта, представляваща почти изцяло интелектуален подход, без видим начин за разграничение на това кой е „просветлен“. В последствие на това амбициозен учител на Нео-Адвайта може лесно да се научи да имитира начина на говор или преподаване на ТСА учители като Рамана Махариши или Нисарадхата Махарадж.

След като прочетох статията на професор Лукас в Mountain Path преди две години, аз му писах. Той ме помоли да му изпратя коментарите си върху статията. След като го направих, той изрази съгласието си с коментарите ми. Тъй като той е професор по Религия в Университета Стетсън във Флорида, намиращ се на няколко километра от мястото, където живея през зимата, ние се срещнахме за вечеря наскоро, след като му изпратих следните коментари:

1. „Икономическият модел на религия“ спомага за обясняването на това разделение, по-специално на запад, където съществува *духовен пазар* за „моментално“ и „лесно“ „просветление“ сред хора, които очакват всичко „моментално“ и „лесно“. Хората по природа са лениви, което ги тласка да търсят „най-лесния“ и „най-бързия“ възможен начин и дори „мигновено“ преживяване на „просветление“. Новите лесно се поддават на реклами като: „Само посетете моя сатсанг“ или „посетете моя семинар по трансформация“ или „прочетете книгата ми“ „и вие също можете да станете просветлени“, намиращи се в на *духовния пазар*. Фактът, че това ще им струва нещо, дори и много пари, само служи за покачване на възприеманата стойност на подобно обещание в очите на послушни консуматори. Фактът, че те си нямат идея за това, което всъщност е „просветление“ прави работата на подобни учители още по-лесна. Но когато купувачите в този пазар започнат да забелязват, че вярването им, че са „просветлени“ не разрешава по никакъв начин проблемите свързани с човешката им природа, или дори екзистенциалната криза, тези, които искрено търсят „просветление“ се обръщат към предложенията на ТСА (Традиционна Съвременна Адвайта). Много други се задоволяват с краткотрайните му проблясъци, предлагани от НСА (Не традиционната Съвременна Адвайта) учители, бидейки възнаградени с емоционални и социални компенсации.
2. Хората от запада, особено американците, са често невежи относно религия, с изключение на това, което си спомнят от неделното училище. Средният американец не е способен да

отличи „теизъм“ от „монизъм“ или „агностицизъм“ от „гностицизъм“. Заради Американската конституция, която забранява религиозното образование в държавните училища, повечето от тях дори и не мислят за въпросите, които източните религии като Адвайта говорят : екзистенциалното страдание. Така, те са неподготвени дори и да вземат предвид по-голямата част от това, което ТСА изисква.

3. Думата гуру загубва аурата си на почитеност на запад, след като скандали подкопават репутацията на почти всеки хиндуистки или будистки гуру, който посещава запада, по време на последния век. Затова западните хора, с много малко изключения, рядко търсят гуру, докато индийците все още го правят. Този факт, според мен обяснява защо до голяма степен съществува разделение между НСА и ТСА. Този феномен възниква в много по-голям мащаб в областта на Йога. Скандалите свързани с много индийски Йога гурута, които донасят духовна или хиндуистка Йога на запад през шестдесетте и седемдесетте години, водят до заместването им от това, което *Yoga Journal* гордо обявява за *Американска Йога*. Тя гордо се провъзгласява за анти-гуру, индивидуалистична, комерсиална, конкурентивна, терапевтична, атлетична, центрирана върху тялото, не религиозна и фрагментирана.
4. Вие задавате въпроса: „Колко елемента от Адвайта могат да бъдат отстранени, преди ефикасността и като средство за духовно освобождение да бъде несправедливо посрамена?“ Това всъщност води до въпроса: „Кой в съвременните времена е „духовно освободен“ или „просветлен“ и какво ги отличава от другите? Твърдя, че много малко хора са такива. Вашата статия не успява да разгледа въпроса как да съдим дали някой е просветлен или не. Би било от голяма полза да бъде направено поне разграничението между „просветлени“ *преживявания*, както са описвани често и трайното състояние на просветление. Въпреки че това е отвъд обсега на вашата статия, взимайки предвид, че темата е „просветление“ и дебата върху това как да го постигнем, някои критерии относно това как да съдим какво е то и какво не е биха били полезни. Различните нива на самадхи „самоосъзнаване“ и „просветление са описани в литературата на Класическата Йога, както е описана в Йога Сутрите на Патанджали и Шаива и Будистките Тантри. Чрез обсъждането на тези точки, вие бихте могли да започнете да отговаряте на въпроса в началото на този абзац.

Въпрос: Защо е важно да разберем Сиддханта, Адвайта и Йога?

Отговор: Те са пътни карти към духовното освобождение или свобода от страданието, присъщо на човешката природа. Те информират практиката или садханата. На запад, повечето хора остават невежи за техните учения и просто се опитват да правят различните практики, без да разбират техните философски предназначения или цели. И така, когато западните се отегчат, или са недоволни от практиката си, те търсят друга. Те събират техники. Това е като да се качиш в серия от автомобили и да обикаляш наоколо без карта

и без крайна цел. В Индия доскоро повечето образовани хора бяха добре осведомени за някои аспекти на философските школи, или *даршани*, но те не практикуват никакви духовни практики или йога. Практиката, информирана относно основните учения, осигурява прогрес в осъществяването на личната *санкалпа* или намерение. Чрез разбирането на Сиддханта, Адвайта, Йога и други духовни пътища, човек може да реши коя цел желае да преследва и да създаде твърдото намерение, необходимо за да го осъществи. Дори и целта ви де а да нямате цел, просто да бъдете, докато сте във света вие ще трябва да действате, така че действията ви трябва да бъдат мъдро осведомени, ако желаете да избегнете страданието и причиняването на страдание на другите.

Всички права запазени Маршал Говиндан © 2014

За повече информация на тази тема четете следните книги, публикувани от Крия Йога и Публикации на Бабаджи и достъпни в книжарницата ни на:

<http://www.babajiskriyayoga.net/English/bookstore.htm>

1. Tirumandiram, от Тирумулар, Издание 2013, 5 тома
2. Babaji and the 18 Siddha Kriya Yoga Tradition, Издание 8
3. Kriya Yoga Sutras of Patanjali and the Siddhas, Издание 3
4. The Yoga of Boganathar, том 1 и 2
5. The Yoga of Tirumular: Essays on the Tirumandiram, Издание 2
6. The Wisdom of Jesus and the Yoga Siddhas
7. The Yoga of the 18 Siddhas: An Anthology
8. The Poets of the Powers, от Камил Звебил

Както и:

The Alchemical Body: Siddha Traditions in Medieval India, от Дейвид Горгън Уайт, публикувана от University of Chicago Press, 1996

The Practice of the Integral Yoga, от Дж. К. Мукерджи, публикувана от Sri Aurobindo Ashram Publications Department, Pondicherry, India, 605002. 2003

Letters on Yoga, volumes, 1, 2, and 3, от Шри Арубиндо, публикувана от Sri Aurobindo Ashram Publications Department, Pondicherry, India, 605002.

The Integral Yoga, от Шри Арубиндо, публикувана от Sri Aurobindo Ashram Publications Department, Pondicherry, India, 605002.

The Divine Life, от Шри Арубиндо, публикувана от Sri Aurobindo Ashram Publications Department, Pondicherry, India, 605002.

“Not So Fast, Awakened Ones: Neo-Advaitin Gurus and their Detractors,” в *The Mountain Path*, the journal of the Ramana Maharshi Ashram, том 49, брой 1 (януари - март 2012)
И публикувана в разширен вариант:

Nova Religio, The Journal of Alternative and Emergent Religions, том 17, брой 3, февруари 2014, стр. 6-37, публикувана от University of California Press,
<http://www.jstor.org/stable/10.1525/nr.2014.17.3.6> .

Референции:

www.babajiskriyayoga.net

www.tirumandiram.net

www.jesusandyoga.net